

Årsrapport 2004

kap 1510

Fylkesmannen i Nordland

1. INNLEDNING	3
2. EMBETET, ORGANISASJON OG RESSURSBRUK.....	4
LIKESTILLING	6
3. TILSTANDSVURDERING PÅ VIKTIGE UTFORDRINGER I NORDLAND FYLKE	6
3.1 SAMORDNINGSOPPGAVER OG KOMMUNEØKONOMI	6
3.2 VELFERD, HELSE OG PERSONRETTET TJENESTEYTING	7
3.3 BARN, OPPVEKST OG UTDANNING	9
3.4 REGIONAL PLANLEGGING OG AREALPOLITIKK	10
3.5 NATURRESSURSFORVALTNING – MILJØ OG LANDBRUK	11
3.6 UTVIKLING OG VERDISKAPNING.....	12
3.7 SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP.....	13
4. RAPPORTERING PÅ RESULTATOMRÅDER...	14

1. Innledning

Tildelingsbrevet for 2004 forutsetter en årsrapport med rapportering på kapittel 1 og 2, samt rapportering på noen resultatområder. Fylkesmannen konstaterer nok en gang at omfanget av spesielle rapporteringsordninger på resultatområdene er veldig omfattende, og med ulike frister. Noen frister til departementer og direktorater er så tidlige som 15. januar. Dette er frister som vi umulig kan holde i og med at vi må ha egen årsavslutning før vi kan rapportere.

Vi ser et stort behov for å utarbeide en samlet og helhetlig årsrapport for Fylkesmannen i Nordlands totale virksomhet i 2004. Imidlertid har vi, som de tidligere år, kommet fram til at det ville innebære betydelig dobbelrapportering, og dermed en ressursbruk som vi ikke kan prioritere. Vi har dermed lagt oss på samme ambisjonsnivå som for 2002 og 2003.

2. Embetet, organisasjon og ressursbruk

I 2004 besto fylkesmannsembetet av om lag 150 ansatte, dette tilsvarte ca 143 årsverk. Disse var fordelt på sju avdelinger og stab.

Organisasjonskart februar 2005:

Åtte av våre ansatte har kontorsted Mosjøen. For de øvrige er kontorstedet Statens hus, Bodø. Fylkesmannen har ansvaret for drift av Statens hus i Bodø.

I 2004 hadde Fylkesmannen i Nordland en grunnbevilgning til drift på 62,5 mill. kr på budsjettkapittel 1510. Regnskapet viser en samlet inntekt på kr 17,3 mill og et totalt forbruk på kr 80,3 mill.

Oversikt over enkelte aktiviteter i 2004	Antall saker
Arkiv	
Antall registrerte nye saker 1/1 til 31/12.2004	10 026
Antall dokumenter registrert 1/1 til 31/12.2004	47 944
Økonomi/regnskap	
Antall regnskapsbilag totalt 1/1 til 31/12.200	4 14 292

Effektivisering av tilsyn

Vi har ikke hatt noen felles tilsyn på tvers av avdelinger i 2004, og kan derfor ikke rapportere om kostnadseffektivisering (reduerte utgifter) som følge av integrering utdanning og helse. Større grad av risikobasert tilsyn tilsier at vi har vært noe mer effektive pr disponert krone.

Problemstillinger overhead

Vi opplever at flere og flere oppdragsgivere legger begrensninger i muligheten til å ta overhead fra prosjekter og oppdrag. Samtidig presiserer MOD at det under visse forutsetninger kan tas opp til 40 prosent i overhead. I de fleste embeter vil aktivitetsnivå og antall ansatte være avhengig av bidrag til drift og/eller lønn fra eksterne kilder. Med oppdragsgivernes tendens til begrensning i bruken av overhead, vil embetene faktisk kunne komme i en situasjon hvor vi har fått tildelt eksterne midler til ulike tiltak, men ikke har råd til å lønne folk som kan iverksette tiltakene.

Vi ber derfor MOD ta opp med de andre styringsdepartementer prinsipper omkring bidrag til drift og klarere definisjoner av hva som skal gjelde. Alternativt bør henvisninger til dette fjernes, slik at embetene står fritt i å finne ut hvordan oppgavene skal løses innenfor de tildelingen vi får.

Nettbasert informasjon

Embetets internettside er vår primære informasjonskanal utad. Redaksjonsansvaret blir godt ivaretatt av en nettreddaksjon hvor samtlige fagavdelinger har en representant. Nettleddaksjonen blir ledet av informasjonsrådgiver, som er redaktør for internettsiden. Vår nettside fikk seks stjerner av seks mulige i Norge.no sin kvalitetstest av offentlige nettsider i 2004.

Vi etablerte intranett i Digimaker-løsningen i juni 2004. Denne er i aktiv bruk, og blir sett på som et viktig internt informasjonsverktøy.

Geografiske informasjonssystemer GIS

Vi har etablert samarbeid mellom Fylkeskommunen, Statens vegvesen, region nord og Fylkesmannen om skanning av (store) plankart for arkivering og bruk i GIS.

- Det er etablert rutine for skanning av store plankart i samarbeid med Nordland fylkeskommune og Statens vegvesen, region nord. Dette er nødvendig forberedelse til fullelektronisk arkiv hos Fylkesmannen i Nordland, fordi standardrutinene kun ivaretar skanning av dokumenter som er mindre eller lik A3. Skannede dokumenter kan bli svært store og uhandterlige som tiff-filer. Fylkesmannen har derfor anskaffet Mrsid-programvare som typisk komprimerer et A0 kart på 300 000 Mb til 20 000 Mb uten synlig informasjonstap. Programmet kan også overføre komprimerte filer tilbake til tiff uten ytterligere informasjonstap. Saksbehandlerne får hurtig respons når de skal hente Mrsid-komprimerte filer for skjermvisning.

- Fylkesmannen er pådriver for etablering av ortofoto for store deler av Nordlands land- og sjøareal, og bidrar til at slike data blir tatt i bruk. Arbeidet koordineres av AREALIS arbeidsutvalg.

Fylkesmannen i Nordland har sammen med Nordland fylkeskommune og Statens kartverk, Bodø, - organisert samarbeid om ortofotokartlegging i Nordland. I utgangspunktet har fylket lite tilfredsstillende kartdekning for en rekke saksbehandlings-, plan- og utviklingsoppgaver. Ortofoto er en rask og kostnadseffektiv løsning som i mange tilfeller også gir flere nye bruksområder enn tradisjonell kartlegging. Det er planlagt dekt ca halvparten av Nordlands areal. Ved årsskiftet 2004/2005 gjensto å avtale ortofotoprojekt i 7 av 44 kommuner.

- AREALIS arbeidsutvalg samler Statens kartverk, Fylkeskommunen, KS-Nordland og stalige sektormyndigheter til felles innsats for etablering av temadata/kartdata/ortofoto og bidrar til økt bruk av slike data i geografiske informasjonssystemer (GIS). Arbeidsutvalget ledes av Fylkesmannen i Nordland.

I AREALIS arbeidsutvalg deltar representanter for:

- Statens kartverk, Bodø
- Nordland fylkeskommune
- Kommunenes sentralforbund, Nordland
- Fiskeridirektoratet, Bodø
- Kystverket, Nordland
- Statens vegvesen, region nord
- Fylkesmannen i Nordland

Arbeidsutvalget ledes av Fylkesmannen i Nordland. Arbeidsutvalget er et forum for gjensidig orientering og meningsutveksling om saker som vedrører etablering av tema-/kartdata og ortofoto, samt aktiviteter som bidrar til økt bruk av GIS/geodata. Videre er arbeidsutvalget styringsgruppe, evt. referansegruppe, for prosjekter som støtter slike aktiviteter.

Likestilling

Se resultatområde 48 i rapportens del 4.

Grønn stat

Vi har ikke prioritert arbeidet med grønn stat i 2004. Vårt utgangspunkt i forhold til målsettingene i grønn stat er gode.

Brukerundersøkelser

Vi gjennomførte brukerundersøkelsen rettet mot kommunene høsten 2003. I 2004 har avdelingene jobbet med kommunenes tilbakemeldinger på deres fagområder.

3. Tilstandsvurdering på viktige utfordringer i Nordland fylke

3.1 Samordningsoppgaver og kommuneøkonomi

Fylkesmannen har i 2004 videreført arbeidet med regional statlig samordning gjennom flere ulike samlinger og tverretatlige kontakter mot kommunene.

På samme måte er fordelingen av skjønnsmidler en arena for regional statlig samordning. Her gjennomførte vi som vanlig en samordnet prosess med vurdering av kommunenes behov for skjønnsmidler ut fra en helhetlig tilnærming. I tillegg har vi etablert en egen tverrfaglig KOSTRA-gruppe på embedet som forsøker å se de kommunale utfordringene i et mer helhetlig perspektiv, basert på KOSTRA-tall.

Dønna, Lødingen og Narvik kommuner er tre av femten kommuner på landsbasis som får midler fra Sosial- og Helsedirektoratet for å prøve ut modeller for samordning av Aetat, Trygdeetat og Sosialtjenesten. Fylkesmannen sitter i styringsgruppene til forsøkene, og forsøker å oppfordre øvrige kommuner til å styrke samordningen mellom tre de tjenestene, gjennom informasjonsvirksomhet og sosiallederkonferanse.

Fylkesmannen stimulerer til samordning av helse- og sosialtjenesten på flere måter: For det første legges det vekt på å arrangere kurs i samarbeid med andre aktører, slik som arbeidstilsynet, Helseforetak, Fylkeskommunen, Høgskolene, ulike kompetansesenter, osv. Kursinnholdet tilrettelegges både for helse- og sosialarbeidere, og det stimuleres til tverrfaglig arbeid under kurssamlingen. Videre samarbeider vi med spesialisthelsetjenesten for å stimulere til samordning, bla med fokus på samhandlingsprosedyrer og individuell plan.

KOSTRA og verktøy for økonomistyring

Gjennom året 2004 har vi videreutviklet vårt analyseverktøy mhp bruk av KOSTRA-data i arbeid mot enkeltkommuner. Som et ledd i moderniseringsarbeidet tilbys nå kommunene ulike verktøy som grunnlag for økonomistyring. Vi kombinerer bruk av verktøyene med utvidet veiledning i et forsøk på å synliggjøre kommunenes økonomiske utfordringer. Ved inngangen av 2004 hadde Nordland 9 kommuner i ROBEK-registeret, mens vi ved utgangen av året hadde 12 kommuner i registeret.

Småkommuneprosjektet

Fylkesmannen samarbeider med 15 småkommuner, Høyskolen i Bodø, Nordlandsforskning og Kommunenes Sentralforbund om utvikling av kvalitet og stabilitet på sosial- og barneverntjenestene i små kommuner. Det arbeides med å utvikle og beskrive interkommunale samarbeidsmodeller, - arbeidsformer og - tiltak som bidrar til dette. Videre har det vært arbeidet det med beskrivelser av hvordan sosial- og barneverntjenesten i små kommuner arbeider, dette med sikte på å utvikle fagdokumentasjon som kan brukes til erfaringsoverføring og kunnskapsutvikling. Tilsist er det utviklet og prøvd ut måter som kommunene, høyskolen og forskning kan samarbeide for å styrke både praksis, utdanning og forskning i småkommunene. Prosjektet er finansiert av Komunal- og regionaldepartementet, Sosial- og helsedirektoratet og Barne- og familiedepartementet. Det ble startet opp i 2003 og avsluttes i 2005.

3.2 Velferd, helse og personrettet tjenesteyting

Opptrappingsplan for psykisk helse

Oppfølgingen av kommunene er som i tidligere år rettet mot en helhetlig vurdering av tjenestetilbudet. Det er viktig at det blir sett på sammenhenger mellom de ulike tjenestene, mellom ulike yrkes- og profesjonsgrupper, og rammer for å kunne yte tilbud til målgruppen. Fylkesmannen i Nordland har også i 2004 møtt kommunene i mange sammenhenger der målene for Opptrappingsplanen er formidlet. Vi opplever at det er flere som tar del i tilrettelegging av tilbudet til både de som har utviklet et psykisk problem samt de som er i risikogrupper.

Folkehelsearbeid

Fylkesmannen i Nordland har et nært samarbeid med Nordland fylkeskommune og FYSAK Nordland. Det er også inngått partnerskap for folkehelse mellom Nordland fylkeskommune og Fylkesmannen i Nordland. Folkehelserådgiveren har deltatt i ulike fora, hvor statlig politikk på folkehelseområdet har blitt formidlet. I starten av dette året etableres et folkehelseforum i Nordland, hvor aktuelle avdelinger i fylkeskommunen og hos Fylkesmannen vil være representert.

Tilsyn

Helsetilsynet i Nordland gjennomførte tilsyn med tjenestetilbudet ved fødeavdelinger ved to sykehus, og med helsetjenesten til flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente i 6 kommuner. Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med sosiale tjenester til rusmiddelmissbrukere, jf. sosialtjenesteloven kap. 4, i 10 kommuner. Det vises for øvrig til rapportering vedrørende gjennomførte tilsyn i 2004 til Statens helsetilsyn.

Kompetanseutvikling i sosialtjenesten

Gjennomførte aktiviteter:

- Sosiallederkonferanse i Tromsø for alle sosialledere i våre tre nordlige fylker. Dette var den femte sosiallederkonferansen i rekken. Arrangør var fylkesmennene i Nordland, Troms og Finnmark.
- Kartlegging i sosialtjenesten
Det ble arrangert tre dagskonferanser i henholdsvis Sandnessjøen, Stokmarknes og Bodø. Shdir hadde ansvaret for det faglige innholdet i konferansene, mens Fylkesmannen var teknisk arrangør og tilrettelegger lokalt på hver konferanseplass.
- FORSA-konferanse i Bodø
I år med hovedtema "Forebyggende sosialt arbeid."

Konferansen var et samarbeid mellom Fylkesmannen i Nordland, FO (fellesorganisasjonen for barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere) og Høgskolen i Bodø.

Tiltak mot fattigdom

Gjennomførte aktiviteter:

- Boligsosialt arbeid

Fylkesmannen og Husbanken arrangert tre to-dagerskonferanser i Nordland om Boligsosialt arbeid.

- Utvikling av prosedyrer knyttet til gjeldsordning (Dette i regi av Småkommuneprosjektet).

Rusmiddelarbeid

Gjennomførte aktiviteter:

- Planlegging av 100-timers kurset med oppstart høsten 2004

100-timers kurset er en videreutdanning i rusproblematikk med 125 timers fellesundervisning og 40 timers veiledning. Det er tverrfaglig og tverrsektorielt, og studiet går over ett år.

Bestått eksamen gir godkjenning med 30 studiepoeng

Høgskolen og Nordlandsklinikken har vært ansvarlig for det faglige innholdet. Fylkesmannen har gjennom kjennskap til kommunenes fagfolk innenfor rusfeltet, vært med å skaffe til veie kvalifiserte veileder.

- Evaluering av det toårige opplæringsprogrammet i rusmiddelarbeidet

Oppsummering av gjennomførte aktiviteter 2003 , jf rapport til SH-dir.

Tema for møtet var veien videre i forhold til kompetansehevede tiltak i kommunene.

Den 2-årige plan for opplæringsprogrammet ble gjennomgått. Vi så på hvilke temaer/områder vi ikke hadde fått gjort noe på, hva vi ønsket å se nærmere på i inneværende år. Møtet var representert med Fylkesmannen, 2 rep. fra kommunene og Nordlandsklinikken.

- Konferanse i Bodø – Tvang overfor rusmiddelmissbrukere.

Dette var et samarbeid mellom Fylkesmannen, Nordlandsklinikken og Nordlandssykehuset.

Samordning av Aetat, trygdeetat og sosialtjenesten - NAV

Fylkesmannen i Nordland er representert i styringsgruppene til fylkets tre forsøk: Narvik, Lødingen og Dønna. Samarbeidet med Aetat og Fylkestrygdekontoret har i hovedsak skjedd gjennom møtepunkt ved felles representasjon i styringsgruppen til forsøket i Narvik.

Fylkesmannen av avgitt høringsuttalelse til NOU 2004:13.

Det er gitt informasjon om arbeidet med NAV på følgende måte:

- Skriftlig gjennom to nummer av informasjonsbladet SOFUS, og gjennom vår Internettside, se www.fylkesmannen.no/nordland.
- NAV var en av hovedtemaene under årets sosiallederkonferanse
- Fylkesmannen har deltatt med informasjon om NAV på samling for tillitsvalgte i Fellesorganisasjonen for sosionomer, barnevernpedagoger og vernepleiere, og en frivillig organisasjon: Cerebral pareseforeningen.
- Fylkesmannen har orientert om NAV i KS`s møte med ordførere og rådmenn

Rekrutteringsplan for helse og sosialpersonell

Egen rapportering, jf. brev datert 30.11.04. Frist 01.02.05.

3.3 Barn, oppvekst og utdanning

Tverrfaglig arbeid

Fylkesmannen har etablert et internt "Forum for barn og unges oppvekstmiljø" hvor sosial- og familieavdelingen, helseavdelingen, miljøavdelingen, landbruksavdelingen og oppvekst- og utdanningsavdelingen har vært representert. Forumet skal bidra til et styrket samarbeid om barn og unges oppvekstmiljø. Prioriterte tiltak har vært

- følge opp og støtte prosjektet "Den gode oppvekstkommune" i Rana og Indre Salten
- bidra til at kommunene utarbeider mål og strategier for barns oppvekstmiljø i kommuneplanarbeidet
- arrangere oppvekstkonferanse
- arrangere fells fagdag om barn og unges oppvekstmiljø.

Det er stor enighet om verdien og nytten av tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid, og det gjøres mye godt utviklingsarbeid i kommuner og skoler på dette området, men erfaringene viser likevel at det i praksis ikke alltid er like lett å få til. Noe av vanskeligheten ligger i ulike tradisjoner og lovverk som legger begrensninger i informasjonsflyten mellom etatene, men også på holdninger.

Barnehager

31.12.04 var det 353 barnehager i Nordland fylke med tilbud til 10.947 barn. 24 av fylkets kommuner har private barnehager, og fordelingen viser at private barnehager gir plass til 4.288 barn, mens 6.659 barn går i kommunale barnehager.

Nordland hadde ved utgangen av 2004 en dekningsgrad på 72,5 % for gruppen 1-5 år. De fleste kommunene gir barnehageplass til alle som søker, mange småkommuner har overkapasitet, mens noen få må øke kapasiteten for å nå målet. De kommunene som fremdeles mangler barnehageplasser, har planer for utbygging.

I 2005 er det til sammen planlagt utbygging av ca. 700 plasser. Investeringstilskuddet har positiv effekt og fylkesmannen har tro på at Nordland ikke skal være langt unna full behovsdekning ved inngangen av 2006. Hovedutfordringen for fylkesmannen blir å følge opp kommunene i forhold til ulike behov, først og fremst de som har et utbyggingsbehov, men også de andre med utfordringer innenfor økonomi, administrasjon og kvalitetsutvikling. Fylkesmannen samarbeider med fylkesmennene i Troms og Finnmark og Husbankens avdelinger i Hammerfest og Bodø, og vil møtes til samarbeidsmøte og utbyggingskonferanse i Tromsø i slutten av februar 2005. Se rapportens kap 4, resultatområde 41 for flere detaljer.

Barnevernområdet

På barnevernområdet bruker Fylkesmannen mest ressurser på tilsyn med kommuner og institusjoner, samt klagesaksbehandling. Det er en uttalt målsetting å ha et helhetlig perspektiv på arbeidet slik at klagesaksbehandling og rapportering fra kommunene også er en viktig premissleverandør for det kommunerettede tilsynet. Også tilsyn i institusjoner gir nyttig informasjon for kommunetilsynet.

Som følge av endringer i regelverket tilknyttet institusjonstilsynet, ble det i 2004 gjennomført revisjoner av alle barneverninstitusjonene i fylket. Dette var samkjørt med fylkesmennene i Troms og Finnmark. Vi mener det har vært nyttig. I alle institusjoner ble det funnet flere avvik fra myndighetskrav. For øvrig har Fylkesmannen gjennomført lovpålagt antall tilsynsbesøk.

Fylkesmannen i Nordland har hatt fysisk tilsyn med 6 kommuner i 2004. Tre av tilsynsbesøkene var en del av det landsomfattende tilsyn som bli initiert fra BFD høsten 2004. Utover dette har Fylkesmannen fulgt opp rapporteringer fra kommunene skriftlig der vi mener å se en utvikling som er bekymringsfull. Slik oppfølging skjer også på bakgrunn av klager og henvendelser fra brukere eller samarbeidspartnere. Kommunene i Nordland har gjennom 2004 hatt en økning i antall meldinger til barneverntjenesten, og antall tiltak. Personellmengden er imidlertid uendret. Det vises for øvrig til utfyllende rapport til Barne- og familiedepartementet.

Gjennom Småkommuneprosjektet samarbeider Fylkesmannen med kommuner på Helgeland om systemer for å styrke det forebyggende barnevernsarbeidet, under tittelen "Barnevern som samfunnsansvar". Barneverntjenesten inviterer samarbeidspartnere til å utvikle tverrfaglige systemer for å forebygge og fange opp barn og unge i risikozonen. Dette handler bla om utvikling av felles begrepsapparat, etablering av arenaer for samarbeid, utvikling av samarbeidsprosedyrer og via informasjons- og opplæringsvirksomhet.

Strategiplan for psykisk helse

Både gjennom det arbeidet som gjøres på tvers internt hos fylkesmannen samt arbeidet rettet mot målgruppen barn og unge i kommunene er den nasjonale strategiplan for barn og unges psykiske helse (I-1088 av september 2003) blitt formidlet. Målet har vært og er å synliggjøre eksempler og strategier innen forebyggende arbeid med barn og unge som målgruppe. Fylkesmannen har bl.a. arrangert konferanse med bred representasjon fra både helse-, sosialtjenester og skoler har vært representert.

Fylkesmannen har også formidlet kunnskapen i strategiplanen i mange sammenhenger der både faggrupper, brukergrupper, administrasjon og politikere har vært representert.

3.4 Regional planlegging og arealpolitikk

Samarbeid

Fylkesmannen i Nordland samarbeider med fylkeskommunen i forbindelse med fylkesplaner og fylkesdelplaner. Fylkesmannen bidrar i denne forbindelse med oversikt og begrunnelse for statlige forventninger i arealpolitikken.

Fylkesmannen og fylkeskommunen og regionale statlige etater forsøker å koordinere sine signaler om prioriterte arealpolitiske spørsmål overfor kommunene.

I forbindelse med utredning av nasjonalparker i Nordland er det etablert et tett samarbeid mellom Fylkesmannen og fylkeskommunen ved at det utarbeides forslag til verneplaner og fylkesdelplaner samtidig. I denne forbindelse legges det stor vekt på næringsutvikling og annen bruk av områdene som vil grense til mulig framtidige nasjonalparker. Det legges vekt på en helhetlig areal og ressursforvaltning. Arbeidene styres av styringsgrupper med deltakelse av Fylkesmannen, fylkeskommunen og kommunene. Prosessene ser så langt ut til å gi ryddige og gode prosesser og det ligger godt til rette for å komme fram til omforente løsninger.

Klagesaker

De siste par årene har det vært stor oppmerksomhet rundt fylkesmennenes saksbehandlingstid i klagesaker. Dette i sammenheng med fylkesmannens rolle som rettssikkerhetsinstans. I Nordland har saksbehandlingstiden på klagesaker etter plan- og bygningsloven vært langt utover den "normerte" saksbehandlingstiden som departementet har fastsatt til maks 3 måneder. Sterkere prioritering sett i sammenheng med omfordeling og økning av ressurser har

medført at saksbehandlingstiden hos oss ved utgangen av året var på rundt 2 måneder.

Rådgiving

I vår rådgiving og behandling av saker etter PBL i tettbebygde strøk/byer er vårt utgangspunkt St.meld. 23/2001-2002. I de større byene ser Fylkesmannen at det kan være vanskelig å prioritere hensynet til barn og unge ved fortetting i sentrumsområdene. Ellers registrerer vi at mange kommuner har problemer med å opprettholde tilstrekkelig kompetanse innen blant annet plan og bygningslovens fagfelt som f.eks. støy.

Fylkesmannen arbeider for at de ulike sektors fagdata skal bli tilgjengelig digitalt både for kommunene, andre regionale etater, organisasjoner og enkeltpersoner.

Jordvern

Fylkesmannens ansvar på jordvernområdet ble i 2004 delvis ivaretatt gjennom behandling av kommunale arealplaner og dels ved gjennomføring av møter med kommunene. Fylkesmannen gjennomførte i 2004 åtte regionmøter retta mot kommunepolitikere og administrasjonene i kommunene der blant annet jordvern, kulturlandskaps- og landbrukshensyn i kommuneplanleggingen var tema. Fylkesmannens fagavdelinger har et utstrakt samarbeid vedrørende behandling av kommunale planer. Fylkeslandbruksstyret får alle kommuneplaner til uttalelse. I 2004 hadde Fylkesmannen/fylkeslandbruksstyret landbruksfaglige innspill/merknader til ca 50 kommunale arealplaner og 3 innsigelser. Fylkesmannens erfaring er at kommunene tar hensyn til de merknader og innsigelser som Fylkesmannen/fylkeslandbruksstyret gir på landbruksområdet.

3.5 Naturressursforvaltning – miljø og landbruk

Fylkesmannen i Nordland arbeider pr. dato med en rekke større verneplanutredninger. Arbeidet i Lomsdal/Visten og Sjunkan/Misten er litt forsinket i forhold til planen. Dette skyldes at det utføres i et nært samarbeid med fylkeskommunen og kommunene og at disse ut fra politisk behandling og adm. kapasitet trenger litt mer tid. Å akseptere at kommunene trenger litt mer tid enn de opprinnelige planene var er viktig for å videreføre det positive samarbeidet som er etablert. Gode prosesser i denne fasen kan gi betydelig tidsgevinst i slutfasen. For Tysfjord/Hellemo er Fylkesmannen inne i en god dialog med lulesamiske befolkningen. Arbeidet bygger på at det lulesamiske og miljøhensynet skal være to likeverdige pilarer i arbeidet. Arbeidet er betydelig forsinket og innehar et betydelig element av nybrottsarbeid, ikke bare i form av avveining av de ulike interessene sett i forhold til ILO-konvensjonen, men også ved å få en samkjøring av samiske beslutningsprosesser og statsforvaltningens beslutningsprosesser. Det vises for øvrig til styringsdialogen med DN hvor tidsbruken i disse tre prosessene er klarert.

Miljødata

Fylkesmannen i Nordland har stor aktivitet knyttet til innsamling, kvalitetssikring, forvaltning og formidling av geografiske miljødata. De fleste kommunene ser ut til å utføre sitt arbeid med innsamling av data på en akseptabel måte. Fylkesmannen har tilrettelagt for dette. Men vi ser at noen kommuner ikke prioriterer dette arbeidet. Etter at det kommunale tilskuddet til slik kartlegging nå inngår i rammetilskuddet er vi usikre på hvordan Fylkesmannen kan bidra til at alle kommunene får levert data i den ressursituasjonen kommunene opplever.

På miljøområdet vises det for øvrig til foreløpig og endelig årsrapport sendt DN og SFT.

Miljøprogram og registreringer av verdifulle kulturlandskap

Det er i løpet av 2004 utarbeidet miljøprogram for landbruket i Nordland. Gjennom programmet er miljøutfordringene for landbruket kartlagt og det er foretatt en prioritering av hovedutfordringene. Planen har vært utarbeidet med bred deltakelse fra ulike fagmiljø i fylket. Fylkestinget i Nordland har behandlet miljøprogrammet i egen sak i desember 2004. Fylkesmannen har fulgt opp arbeidet med Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap med tilleggsregistreringer i 2003 og 2004. Rapport fra registreringene forventes å foreligge i mars 2005. Miljøtilskudd til skjøtsel av verdifulle kulturlandskap er innarbeidet i regionalt miljøprogram for Nordland. Ordningen trer i kraft fra 2006. Fylkesmannen ønsker å finne frem til lokalt verdifulle kulturlandskap, i samarbeid med kommunene, som skal prioriteres gjennom miljøtilskudd i miljøprogrammet.

3.6 Utvikling og verdiskapning

Regional næringsstrategi

Fylkesmannen fikk i 2004 ansvar for å utarbeide regionale strategier for næringsutvikling i landbruket. "Næringsstrategier for landbruke i Nordland 2005-2008" ble utarbeidet høsten 2004 i nært samarbeid med Innovasjon Norge, fylkeskommunen, næringsorganisasjonene og kommunene. Strategiene gir retningslinjer for bruken av bygdeutviklingsmidlene og innebærer at større og framtidsrettede investeringer får ei bedre finansiering, samtidig som kravet til planlegging og forberedelse skjerpes. Også investeringer i nye næringer får ei bedre finansiering.

Utviklingsprosjekter

Som en del av Fylkesmannen sin satsing innenfor "verdiskapingsprogram mat", ble det i 2004 satt i gang et treårig prosjekt "Matopplevelser i nord". Prosjektet har blant annet bidratt til en vellykket etablering av "Bondens Marked" i Nordland i 2004. Landbruksavdelingen har fortsatt ei betydelig satsing på "Grønn omsorg", og et nytt treårig prosjekt er under etablering. Satsingen gjennomføres blant annet i nært samarbeid med Nordland 4H og prosjekt "Fylkesplan for etablering av 4H-gårder". I arbeidet med å legge til rette for bruk og utnyttelse av digitale kartdata, har ortofoto hatt særlig fokus i 2004. I løpet av 2005 vil de viktigste landbruksarealer i hele Nordland være dekket av ortofoto.

Regionalt samarbeid

Landbruksavdelingen og utdanningsavdelingen deltar i "Partnerskap Nordland", som består av avdelingsledere i fylkeskommunen og statlige etater på fylkesnivå, samt partene i arbeidslivet representert ved LO og NHO. "Partnerskap Nordland" har en sentral rolle i gjennomføring av "Utviklingsprogram Nordland" som er fylkesplanens handlingsprogram.

Tilsyn med næringslivet

Fylkesmannen legger til rette for økt tilsyn med næringslivet. Dette er viktig for at de som tar miljøhensyn på en god måte og i samsvar med regler og forskrifter ikke skal få konkurranseulempen i forhold til de som tar lettere på slike hensyn.

Etter tilsynskampanjen i 2004 tok Fylkesmannen kontakt med Nordland fylkeskommune og NHO Nordland for å få på plass et støtteapparat for næringslivet. Dette ut fra at tilsynet viste store mangler på kunnskaper, men stor vilje til å ta miljøhensyn. Fylkeskommunen og NHO bidrar med finansiering av et pilotprosjekt, mens Fylkesmannen bidrar med fagekspertise. Formålet er bedre miljøkunnskap hos bedriftsledere i små og mellomstore bedrifter, en enklere hverdag for bedriftslederne og bedre miljø.

3.7 Samfunnssikkerhet og beredskap

Fylkesmannen har prioritert oppfølging av kommunenes samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid i 2004.

Tilsyn og øvelser

Det har blitt gjennomført tilsyn med 12 kommuner på dette området. Fokus på tilsynene har vært kommunens plan for kriseledelse, risiko- og sårbarhetsanalyse samt integrering av samfunnssikkerhet i kommunens arbeid etter plan- og bygningsloven.

Vi har også gjennomført 4 fellesøvelser der til sammen 16 kommuner har deltatt med sine kriseledelser. Vi har også i samarbeid med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap gjennomført øvelser i tre kommuner med samme målgruppe. Øvelsene har vært gjennomført som diskusjonsøvelser. Hovedtema har vært krise og risikokommunikasjon, omsorg for skadde og pårørende og kommunens rolle og oppgavefordeling i forhold til politi/lensmann.

Arealplanlegging

Arealbruken legger vesentlige føringer for utviklingen av risiko- og sårbarhetssituasjonen i samfunnet. En grundig og god arealplanlegging er et viktig forebyggende tiltak for å bygge et trygt og robust samfunn. Fylkesmannen er derfor opptatt av at risiko- og sårbarhetshensyn blir synliggjort og ivaretatt i alt arealplanarbeid - på lik linje med andre hensyn som inngår i planleggingen.

Som en hjelp til kommuner og private planleggere er det blitt utarbeidet en sjekklister som gir en oversikt over typiske faremomenter som må tas i betraktning i arealplanleggingen. Sjekklista skal ikke oppfattes som en fullverdig risiko- og sårbarhetsanalyse, men fungerer godt ved oversiktlige forhold, og er blitt mye brukt.

Regionale arbeidsseminarer

Helseavdelinga, Sosial- og familieavdelinga og Kommunal- og beredskapsavdelinga hos Fylkesmannen i Nordland arrangerte i mars 2004 tre regionale arbeidsseminar for kommuner og helseforetak med tema plan for helsemessig og sosial beredskap. Sosial og helsedirektoratet ga økonomisk støtte til gjennomføring av disse seminarene. Det har i etterkant vært en rekke konkrete spørsmål fra kommunene vedr innhold i plan for helsemessig og sosial beredskap. Vi har da bistått med lovfortolkning og henvist til gode eksempler.

Internt planverk

Ei intern gruppe har arbeidet med å oppdatere Fylkesmannens eget beredskapsplanverk og samordne planverket mellom avdelingene. Medarbeidere har også deltatt på kurs og møter innen beredskap for å bygge opp kompetanse og dermed kunne bistå virksomhetene med råd og veiledning.

Fylkesberedskapsråd/atomberedskapsutvalg

Fylkesmannen er leder av Fylkesberedskapsrådet, og dette organet er også tillagt funksjonen som atomberedskapsutvalg. Fylkesberedskapsrådet har i 2004 hatt en øvelse i regi av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

4. Rapportering på resultatområder

Oppvekst- og utdanningsområdet

Tilsyn, klagebehandling og lovlighetskontroll på utdanningsområdet

Fylkesmannen gjennomførte 6 tilsynsbesøk, derav 3 tilsyn med private grunnskoler. Planlagte tilsyn høsten 2004 ble utsatt til 2005 av kapasitetshensyn.. Tilsynene med privatskolene avdekket ikke noen avvik, men fylkesmannen hadde i noen tilfeller merknader til enkelte sider av driften. I forbindelse med tilsyn med kommunene ble det avdekket to avvik. I det ene tilfellet hadde kommunen redusert timetallet ved skolene slik at det kom under minstetimetallet. Kommunen fikk pålegg om å øke timetallet slik at det kom over denne nedre grensen. I det andre tilfellet hadde ikke kommunen fulgt saksbehandlingsreglene og klagebestemmelsene i forvaltningsloven. Fylkesmannen hadde også merknader til arbeidet med kvalitetsutvikling i de tre kommunene.

Fylkesmannen fortok også, på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet, et rettet tilsyn med 14 skoler, som ut fra tall fra GSI kunne tyde på at de ikke hadde forsvarlig gruppestørrelse. Tilsynet avdekket ikke noen avvik.

Antallet klagesaker viser en svak økning i forhold til foregående år når det gjelder ressurstildelingen til spesialundervisning. Som en følge av omorganiseringen i kommunene og overgang til to-nivåkommuner, har mange kommuner delegert vedtakskompetansen til rektor. Vi registrer at den formelle kompetansen med hensyn til saksbehandling er mangelfull. Det er bekymringsfullt, og fylkesmannen vil følge utviklingen nøye og vurdere hvilke tiltak som må gjøres dersom situasjonen fortsetter. I et tilfelle har en kommune på eget initiativ henvendt seg til fylkesmannen med anmodning om hjelp til skolering av skolelederne om saksbehandling og klagesaksbehandling.

I 2004 mottok Fylkesmannen 4 klager på et nytt saksområde knyttet til introduksjonsprogrammet. Klagen har enten dreid seg om omfanget av introduksjonsstøtten eller stans av introduksjonsordningen. I en av sakene fikk klager medhold, mens utfallet i de andre sakene ble at saken enten ble avvist på formelt grunnlag eller at klager ikke fikk medhold.

Nasjonale prøver

Som ett av tre fylker var Nordland tatt ut til å delta i Gjennomføringsgruppa for nasjonale prøver. Dette medførte en del ekstra arbeid, men ga oss også innsyn i arbeidet på et tidlig tidspunkt, noe som har vært nyttig for oss. Høsten 2004 ble navnet endret til Referansegruppa.

I løpet av høsten 2003 hadde FM – med hjelp fra RKK - fått kontakt med 15 lærere som kunne tenke seg å være ekspertvurderere. I januar 2004 inngikk Fylkesmannen - på vegne av Læringscenteret – avtale med disse lærerne om å fungere som EV i 2 år. Høsten 2004 skulle nye EV oppnevnes. Vi sendte brev om dette til alle 45 kommunene, men erfarte i ettertid at informasjonen ikke kom ut til skolene. Etter fristens utløp ble dette en vanskelig oppgave under tidspress. Planen var å undertegne arbeidsavtaler også med de nye EV, men de sentrale forhandlinger om arbeidsvilkår trakk ut i tid. Avtaler er undertegnet i jan/feb 2005.

Vi har gjennomført 3 informasjonsmøter med alle EV (både gamle og nye). På disse møtene har også RKK-lederne (kursarrangørene) vært tilstede. Meget nyttige møter for alle parter.

Gjennom hele perioden har FM hatt jevnlig kontakt med alle EV via e-post og telefon.

Vi innhentet en foreløpig oversikt over hvor mange lærere som skulle på kurs om vurdering av elevbesvarelser og utarbeidet en plan for gjennomføringen. Planen ble tilpasset RKK-regionene. I Nordland ble det gjennomført 50 kurs med 1350 deltakere. 15 ekspertvurderere (EV) sto til disposisjon. Av disse hadde 10 EV tre kurs hver alene og 5 av dem gjennomførte fire kurs alene. Dette er ganske forskjellig fra de fleste andre fylkene. FM kunne ikke ha gjennomført kursene uten at alle åtte RKK-lederne samt Bodø og Meløy kommuner hadde gjort alt det praktisk arbeidet. Deres samlede arbeidsinnsats settes til ca 4-5 månedsverk våren 2004.

Reiseregninger fra EV - både etter deres egenskoloring hos fagmiljøene og etter lærerkursene - har vært tidkrevende. FM har utbetalt det faste honoraret til EV.

Og vi ble bedt om å innhente krav fra skolene vedrørende vikarutgifter for EV. Til sammen er disse en relativt stor oppgave.

Fylkesmannen har gjennomført tre regionale kurs for skoleledere om rapportering av resultatet av nasjonale prøver inn i den sentrale databasen.

Kvalitetsutvikling

Fylkesmannen har fulgt opp sentrale satsingsområder, dels ved å fordele midler til kommunene, fylkeskommunen og private skoler og dels med å planlegge aktiviteten i regionene i regionene sammen med det regionale nettverket (RKK – Regionale Kontor for Kompetanseutvikling). Fire ganger i året har fylkesmannen møter med RKK for å diskutere strategier og satsingsområder for kvalitetsutvikling i kommunene.

Kvaliteten og omfanget på dette arbeidet varierer svært fra kommune til kommune. Spesielt i kommuner som er gått over til to-nivåkommuner mangler enten systematikken eller kompetansen. I noen tilfeller kan det synes som kommunene ikke helt har forstått rekkevidden av de forventninger som settes til dem fra sentralt hold med hensyn til kvalitetsvurdering og –utvikling.

Internasjonalisering

Fylkesmannen har gjennomført fase 2 i Twinningprosjektet i Serbia. Prosjektet er finansiert av Utenriksdepartementet. Prosjektet omfatter regionene Nis og Leskovac. På norsk side er to kommuner i Nordland og seks grunnskoler involvert i prosjektet, som dels går på å yte bistand i å bygge opp regionale skolekontor, bidra med hjelp i implementering av ny læreplan og oppbygging av et kompetansesenter for minoritetsgrupper.

Tilskuddsforvaltning

Arbeidet med tilskuddsforvaltningen er gjennomført i henhold til retningslinjene for de respektive tilskuddsordningene. Ikke alle tilskudd dekker det faktiske behovet, slik at vi er avhengige av tilleggsbevilgninger. Tilleggsbevilgningene kommer ofte så sent i budsjettåret at en ikke rekker å få overført tilskuddene til kommunene. Konsekvensen blir at en får med seg et etterslep og at de faktiske kostnadene ikke fullt ut blir belastet det året utgiftene påløper.

41. Barnehageområdet

Dekningsprosent for Nordland fylke - barnehageplasser pr. 31.12.04.

0 år	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	0-5 år	1-5 år	1-2 år	3-5 år
2,3%	38,0%	58,5%	82,7%	87,2%	90,6%	0,9%	61,5%	72,5%	48,4%	86,9%

Fylkesmannen er kjent med at mange barnehager jobber godt med innhold og kvalitet, særlig gjennom nettverksarbeid på kommune- og regionsnivå. Fylkesmannen har deltatt på møter i de regionale nettverkene (RKK), og der fått informasjon om og gitt innspill til planer. For øvrig har 2004 vært et travelt år med hovedfokus på gjennomføring av barnehagereformen, hvor jobbing i forhold til økonomi, informasjon og utbygging har vært prioritert.

Fylkesmannen har ikke mottatt klager på foreldrebetalingen, og er ikke kjent med at barnehager har tatt foreldrebetaling over maksimalgrense. Vi har derimot fått en del henvendelser fra private barnehager som klager på at kommunene bruker lang tid på å beregne og fatte vedtak når det gjelder kommunalt tilskudd til private. Fylkesmannen har for 2004 mottatt skriftlige klager fra fem private barnehager i to kommuner.

Svært mange av nordlandskommunene har etter omorganisering blitt to-nivåkommuner og ressursene på administrativt nivå er redusert. Kommunene mangler et koordinerende ledd og sliter med telling, rapportering, tilskuddsberegning og øvrig saksbehandling. Dette resulterer i merarbeid hos fylkesmannen, og det har vært en utfordring å overholde departementets korte frister på ulike oppdrag, gi god informasjon og samtidig være tilgjengelig for møter, samt råd og veiledning på telefon og epost. Fylkesmannen har prioritert å reise ut i møter med kommuner / regioner for å gi best mulig informasjon og være i dialog med kommunene. Økonom fra kommunal- og beredskapsavdelingen er viktig bidragsyter i forhold til avklaringer, råd og veiledning på telefon og epost.

42. Familierett

Familiemekling

Egen rapportering 15. februar

Ekteskapsaker

Det ble innvilget 618 (668) separasjoner og 491 (584) skilsmisser i 2004.

Saksbehandlingstid for separasjoner er 1 – 2 uker og for skilsmisse ca. 1 – 11/2 mndr.

Tallene i parentes er 2003 tall.

Det ble i tillegg behandlet 46 (61) saker vedrørende godkjenning av utenlandsk skilsmisse.

43. Familievern

Det er fem familievernkontor i fylket. På grunn av en presset arbeidssituasjon på flere tilsynsområder ble tilsyn på familievernkontorene nedprioritert i 2004. Alle familievernkontorene har en meget stabil bemanningssituasjon og det er ikke mottatt noen klager eller beklagelser på tjenesten. Fylkesmannen har også god og jevnlig kontakt med familievernkontorene i forbindelse med meklingsordningen. Ut fra en risiko og sårbarhetsvurdering fant vi det forsvarlig å gjøre denne nedprioriteringen i 2004.

45. Barnevern

Jf. kap. 3.3 Barn og oppvekst.

Se for øvrig årsmelding tilsyn til BFD, datert 28.02.05.

45.3 Budsjettmidler informasjon blir rapportert direkte til BFD. Frist er 15. april.

46. Foreldreveiledning

Oppgaven er overført til BUF-dir.

47. Gjeldsrådgivning

Utover råd og veiledning pr. telefon er det ikke gjennomført tiltak i 2004. Det ble sist gjennomført regionale kurs på tema i 2002. Planen var å gjennomføre tilsvarende i 2004, men ved halvårsevaluering i 2004 måtte dette utgå på grunn av kapasitetsmessige problemer.

48. Likestilling

Avdeling	Kvinneandel i prosent	Antall ledere	Antall kvinnelige ledere	Antall kvinner i redusert stilling	Antall menn i redusert stilling
Miljøvernavdelinga	39	4	1	0	0
Landbruksavdelinga	44	3	1	3	2
Kommunal- og beredskapsavdelinga	47	3	0	0	1
Utdanningsavdelinga	67	2	1	0	1
Administrasjonsavdelinga	68	3	2	4	0
Sosial- og familieavdelinga	62	3	1	0	1
Helseavdelinga	60	4	2	3	1
Stab og embetsledelse	75	2	1	1	0

Av 7 avdelingsledere er 3 kvinner. I utvidet ledergruppe (embetsledelsen, avdelingsledere og mellomledere) er 1/3 kvinner.

De mest brukte stillingskodene

Fylkesagronomer	9, herav 5 kvinner
Kontorsjefer	9, herav 3 kvinner
Førstesekretærer	12, herav 11 kvinner
Konsulenter	16, herav 15 kvinner
Rådgivere	33, herav 15 kvinner
Seniorrådgivere	3, herav 2 kvinner
Førstekonsulenter	35, herav 19 kvinner

Eks.: Gjennomsnittslønn i førstekonsulentkoden er lik for kvinner og menn (lønnstrinn 43).

Gjennomsnittslønn i rådgiverkoden er for kvinner lønnstrinn 50 og for menn lønnstrinn 48.

Samlet på embetet er kvinneandelen 53 %.

Redusert stillingsandel

Den største gruppen med redusert stillingsandel er de som er involvert i prosjektarbeid. Neste kategori er de som av helsemessige årsaker (uførhet) har redusert stillingsandel. Den minste delen er de som har midlertidig redusert stillingsandel i henhold til AML. § 46 a., og her er det jevn fordeling mellom kjønnene.

Ansettelser 2004

Av 10 faste ansettelser var 6 kvinner. Det ble ansatt 3 ledere i 2004, av disse var 2 kvinner.

Ved utlysning av stillinger hvor kvinner er underrepresentert (for eksempel lederstillinger) har vi oppfordret kvinner til å søke.

Nå er 3 av 7 avdelingsdirektører kvinner, samt at øverste leder er kvinne. Vi har fremdeles utfordringer når det gjelder å få kvinnelige ledere. På mellomledernivå er 5 kvinner av 15 ledere. Ved å ha fokus på likestilling i rekrutteringsprosessene vil man på sikt kunne oppnå en jevnere fordeling.

På enkelte fagområder har det tradisjonelt vært overvekt av kvinner (for eksempel på arkiv), men her har vi de siste årene rekruttert menn. Eksempelvis har vi på arkivet det siste året hatt 3 menn av i alt 8. Fylkesmannen har stor tro på at vi oppnår det beste arbeidsmiljøet ved å ha balanse mellom kjønn samt spredning i alders sammensetning.

Det ble i 2004 utarbeidet et nytt stillings- og personvurderingssystem som ble sendt på høring til organisasjonene. Organisasjonen ble ikke enige om et forslag og vedtok å ta en ny gjennomgang vinteren 2005.

De lønnspolitiske retningslinjene ble grundig drøftet i forkant av lokale forhandlinger og partene ble enige om nye lønnspolitiske retningslinjer. Det ble ikke gjort endringer i punktet om likestilling som lyder: *”Forhandlingene skal bidra til likestilling mellom kvinner og menn ved at kvinner får en større del av potten enn en proratafordeling tilsier, hvor lønnsforskjellene ikke skyldes faktiske ulikheter i ansvar, kompetanse og prestasjoner.”*

I 2004 ble det avholdt lokale forhandlinger. Ved forhandlingene ble forhandlingsrammen fordelt slik: 26 menn fikk 43% og 30 kvinner fikk 57%. Når det gjelder lønns plassering så ser vi større utfordringer i å utjevne lønnsforskjeller mellom avdelinger og profesjoner, enn mellom kjønn. Vi har tatt ut leder og regnet gjennomsnittslønn og da er gjennomsnittslønn på administrasjonsavdelinga lønnstrinn 37, kommunal- og beredskapsavdelinga 43, mens det på helseavdelinga er 52.

Overtid brukes i svært liten grad.

En uskreven regel er at møter legges innefor kjernetiden (0900-1430).

51. Siviladministrasjon

51.1 Stiftelser

Det ble behandlet 18 søknader om omdanning og foretatt 8 nyregistreringer. Det er videre gjennomgått 86 regnskap. Det er ikke registrert tilfeller der det har vært grunnlag for granskning. Det har vært en rekke henvendelser fra Enhetsregistret i Brønnøysund i sammenheng med registermeldinger. Dessuten har det vært mange spørsmål fra privatpersoner og organisasjoner om fortolkning av stiftelseslovens bestemmelser.

51.3 Forliksråd

Det ble oppnevnt medlemmer og varamedlemmer til alle forliksrådene i Nordland. Fylkesmannen var også medarrangør for kurs for nye rådsmedlemmer.

51.5 Tomtefestelov

Ny lov om tomtefeste trådte i kraft 1. januar 2002. Fylkesmannen hadde 3 saker under behandling i 2004.

52.1 Rettshjelp – fri rettshjelp

Antall innkomne saker 2004: 1829 (1775 saker på området fritt rettsråd og 54 saker på fri sakførsel). Hvis vi går på journalpostnivå var antall innkomne journalposter 4945 – av disse var

2984 fremmedsaker og 1961 ”norske saker”. Det har vært nedgang i antall fremmedsaker, mens antall ”norske saker” har vært stigende.

Saksbehandlingstiden ligger fast på 1-2 måneder .

57. Gravferdsloven

Fylkesmannen er tillagt ansvaret for å behandle søknader om tillatelse til å spre aske for vinden etter Gravferdsloven. Det ble behandlet 32 søknader – 30 ble innvilget mens det ble gitt avslag på 2 søknader. Det er stadig økning av denne type søknader.

61.2 Omstilling i kommunene

Fylkesmannen i Nordland har i 2004 særlig prioritert arbeidet med omstilling i kommunene. Samlet har vi brukt over 2 årsverk innen arbeidet med modernisering i kommunene fordelt på vår moderniseringsansvarlig, ledere som har deltatt i ulike prosesser samt aktiv deltakelse i KS' kommunestrukturprosjekt.

Vårt arbeid har vært knyttet opp til følgende områder:

- Oppfølging av ROBEK-kommunene
- Deltakelse i kommunestrukturprosjektet
- Deltakelse i KS' effektiviseringsnettverk
- Deltakelse i omstillings-og utviklingsprosjekter, og bruk av skjønnsmidler til finansiering av slike prosjekter
- Stimulere til omstilling i kommunene, herunder formidling av gode eksempler
- Bygge opp kompetanse i embetet på omstillingsarbeid, herunder kunnskap om virkemidler for omstilling og modernisering.

Når det gjelder ROBEK-kommunene har vi gjennomført en møteserie hvor tema har vært forpliktende plan for omstilling og bruk av skjønnsmidler. I etterkant av disse møtene er det lagt opp til aktive oppfølging av hver av ROBEK-kommunene med sikte på å bringe balanse i økonomien.

Vi har gjennomført en serie informasjonsmøter i fylkets syv regioner i samarbeid med KS Nordland der vi har orientert bredt om moderniseringsarbeidet og kommunestrukturprosjektet. I forbindelse med strukturprosjektet har vi utarbeidet befolkningsmessige og demografiske og analyser av alle kommunene i Nordland samt for regionene.

Disse analysene er blitt presentert regionvis i alle regionene som grunnlag for den enkelte kommunes diskusjon av kommunestrukturen.

Tilsvarende har vi bidratt i KS' effektiviseringsnettverk for KOSTRA gjennom å delta i ulike nettverk og med å bearbeide data i forkant av nettverkssamlinger. Internt i embetet har vi etablert en utvidet KOSTRA-gruppe der alle relevante fagområder er representert. Denne gruppa har som oppgave å følge opp nettverkene rent faglig.

Fylkesmannen i Nordland har også brukt mye ressurser på å stimulere til omstilling i kommunene og til deltakelse i omstillings-og utviklingsprosjekter. Vi har vært aktiv i forhold til bruk av skjønnsmidler til finansiering av slike prosjekter. I flere av de mer omfattende utviklingsprosjektene er Fylkesmannen representert med ansatte i styringsgrupper for å følge

prosjektene på nært hold. Ved å være deltaker i styringsgrupper kan vi bidra med kompetanse og være kontaktpunkt inn mot Fylkesmannens øvrige fagavdelinger.

Følgende kommunale moderniseringsprosjekter ble igangsatt i 2004:

1. Hamarøy kommune – prosjekt omstilling av drifta med 7-10 mill.kr.
2. Ortofoto-prosjekt med ortofotokartlegging i 22 kommuner.
3. Skjerstad kommune fikk midler til å tilpasse drifta til Bodø-nivå for å unngå underskudd i forbindelse med sammenslåing med Bodø kommune.
4. Røst kommune – forprosjekt vedrørende omstilling av driftsnivået.
5. Rana kommune fikk på vegne av RKK-Rana skjønnsmidler til gjennomføring av kurs i prosessledelse i kommunalt plan- og utviklingsarbeid.

Følgende interkommunale moderniseringsprosjekter ble igangsatt i 2004:

1. Bodø kommune fikk på vegne av Salten regionråd midler til delfinansiering av Saltenutredningen som er et eget prosjekt.
2. Hemnes kommune ble tildelt midler til et forprosjekt om etablering av regionalt vaskeri for institusjonstøy på Helgeland.
3. Flakstad og Moskenes kommune har gjennomført et prosjekt om utvidet kommunalt samarbeid. En Analyse av drifta i to kommuner med sikte på å frigjøre driftsmidler.
4. Sortland kommune har igangsatt en utredning av felles landbruksforvaltning i 10 kommuner i Lofoten og Vesterålen som er delfinansiert med skjønnsmidler.
5. HALD-prosjektet på Helgeland hvor det utredes mulige økonomiske gevinster ved utstrakt samarbeid mellom kommunene Herøy, Dønna, Alstahaug og Leirfjord.
6. Flakstad, Moskenes, Værøy og Røst kommuner har igangsatt et felles kommuneplanprosjekt.

I moderniseringsarbeidet har vi samarbeidet med en rekke andre aktører enn kommunene. Både KS Nordland, regionrådene og Nordland Fylkeskommune har vært naturlige samarbeidspartnere. I tillegg til dette knytter vi kontakter mot aktuelle konsulentmiljøer og forsknings- og utdanningsinstitusjoner.

62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i kommuneloven

1. Behandling av økonomisaker etter kommuneloven

- 1.1 Gjennomgang av alle fylkets 45 kommunebudsjett. Full kontroll av 11 kommunebudsjett (ROBEK-kommuner).
- 1.2 0 opphevelser av kommunale budsjettvedtak.

2. Godkjenning av kommunale låneopptak

Behandlet 31 søknader om godkjenning av kommunale låneopptak. Alle disse ble godkjent av Fylkesmannen.

3. Godkjenning av kommunale garantier

Behandlet 10 søknader om godkjenning av kommunale garantivedtak. Alle disse ble godkjent av Fylkesmannen.

63.1 Kommunalrett (Lovlighetskontroll)

Lovlighetskontroll tatt opp etter klage- jfr kommunelovens § 59 nr. 1- i 9 saker.

I 8 av disse sakene ble de kommunale avgjørelsene opprettholdt. En sak ble delvis opphevd av Fylkesmannen. Dette gjaldt valg på kommunale nemnder og råd.

Fylkesmannen har ikke tatt opp saker til lovlighetskontroll etter eget initiativ – jf kommuneloven § 59 nr. 5.

Vi har for øvrig fått flere saker oversendt til vurdering som i utgangspunktet har vært oppfattet som lovlighetsklager, men som ikke har oppfylt formkravene etter § 59 nr 1. Disse er likevel gitt en faglig vurdering uten at Fylkesmannen har fattet noe vedtak.

64 Forvaltningsrett og offentlighetsloven i forhold til kommunesektoren

Fylkesmannen skal veilede kommunene og svare på henvendelser vedrørende forvaltningslov og offentlighetslov i kommunalrettslige saker. Fylkesmannen skal også behandle klager om partsinnsyn i kommunale saker og klager over avslag om begjæringer om innsyn etter offentlighetsloven. Vi har fått flere henvendelser – både skriftlig og muntlig – fra media og enkeltpersoner som ikke har fått ønsket innsyn i aktuelle saker. Fylkesmannen har fulgt opp disse sakene i forhold til kommunene.

Vi har behandlet 2 klager på avslag etter offentlighetsloven § 9 tredje ledd.

66.1 Plan- og byggesaker

1. Klagesaker etter plan- og bygningsloven

1.1 Klagesaker hvor Fylkesmannen har truffet vedtak

- a) Det kom inn 152 saker – herunder 11 rene plansaker
- b) Det ble truffet 174 vedtak – herunder 17 vedtak i rene plansaker
- c) Underinstansens vedtak ble opphevet eller endret i 48 saker – 3 av disse var plansaker

1.2 Fylkesmannens behandlingstid på klagesakene

- a) Lengste behandlingstid var 38 uker
- b) Gjennomsnittlig behandlingstid var 20,5 uker

1.3 Gjenstående saker pr 31.12.04

- a) Det gjenstod 27 saker til behandling ved årsskiftet

De siste par årene har det vært stor oppmerksomhet rundt fylkesmennenes saksbehandlingstid i klagesaker. Dette i sammenheng med fylkesmannens rolle som rettsikkerhetsinstans. I Nordland har saksbehandlingstiden på klagesaker etter plan- og bygningsloven vært langt utover den ”normerte” saksbehandlingstiden som departementet har fastsatt til maks 3 måneder. Sterkere prioritering sett i sammenheng med omfordeling og økning av ressurser har medført at saksbehandlingstiden hos oss ved utgangen av året var på rundt 2 måneder.

2. Saker etter kapittel VIII i plan- bygningsloven (ekspropriasjon)

2.1 Saker hvor Fylkesmannen har truffet vedtak

- a) Det innkom 4 saker.
- b) Fylkesmannen har truffet 2 vedtak som førsteinstans.
- c) Fylkesmannen har truffet 1 vedtak som klageinstans.
- d) Underinstansens vedtak ble stadfestet fullt ut eller delvis i 1 sak.

2.2 Fylkesmannens behandlingstid på saker der det er truffet vedtak

- a) Lengste behandlingstid var 37 uker.
- b) Gjennomsnittlig behandlingstid var 10 uker.

2.3 Gjenstående saker pr 31.12.04

a) 1 sak gjensto.

71 - 80

Rapportering på resultatområdene 71-80 ble sendt i egen rapport til Sosial- og helsedirektoratet den 21.01.2005, i henhold til rapporteringskrav gitt i direktoratets embetsoppdrag for 2004.

81 Tros- og livssynssamfunn

Ved utgangen av 2004 var 22 trossamfunn registrert hos Fylkesmannen i Nordland, de fleste pinsemenigheter. Én pinsemenighet opphørte, og medlemmene der ble overført til annen pinsemenighet i samme distrikt. Vi mottok to nye søknader, den ene avslått i 2004, og er påklaget til Kultur- og kirke departementet. Den andre søknaden sto som ikke ferdigbehandlet pr utgangen av 2004. Det er ingen livssynssamfunn registrert i fylket.

18 registrerte og 5 uregistrerte trossamfunn søkte om statstilskudd i 2004. Ett av de registrerte ble ikke innvilget tilskudd pga. manglende regnskap.

Fylkesmannen er klageinstans vedrørende kommunalt tilskudd. Vi mottok ingen klager i 2004.

92 Konesjon til anlegg og drift av taubaner

Fylkesmannen skal behandle søknader om godkjenning/konesjon til anlegg og drift av taubaner. I 2004 ble det behandlet 5 slike saker. Det ble videre behandlet 5 søknader om fornying av konesjon mens det i 4 saker ble besluttet å trekke tilbake konesjoner for taubaner som ikke lenger er i drift.